

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 5. Facta ejusdem in variis Peruanæ provinciæ locis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

inter Indos induxit. Peste grassante, ac Barbarorum corpora præsertim demetente, desertissimum quemque ingestis cibis, atque animarum levamentis, mirum in modum iuvit. Nihil adeo tetrum ac triste sensibus objiciebatur, quod in vilissimorum capitum gratiam non appeteret. Barbari duo ex afflatis peste, ex ulcerosis corporibus mephitim tantam exhalabant, quanta suffecit ad cæteros omnes abigendos: & tamen Didacus Rector non refugit in eorum mapalia ingredi, ut utriusque animis, antequam pœnè in ejus oculis morerentur, faceret medicinam. Præterea Collegium ædificiis, censibus, & pretiosis templi ornamentis auxit, donec post septennium ad Quitense Collegium regendum mitteretur.

QUITO cognominis regni caput, Ingarum itidem olim regia, anno sesquimillesimo trigesimo-quarto ab Hispanis incolæ cœpta, quamvis sub Æquatore sit, inter deliciosas ac splendidas novi Orbis civitates computatur. In eam urbem Baltazar Pinna, anno ejusdem sæculi octogesimo-sexto, post gestum Peruvix summum Magistratum, Societatis coloniam duxerat, rexeratque: sed cum id Collegium quingentis fermè leucis ab Peruvix urbibus abesset, nec posset ab Provincialibus lustrari, exigebat Rectorem Provincialibus ipsis parem; adde, quòd sub id tempus Quitenses cives permulti, vectigalium novorum metu, domi omnia turbaverant, audebantque infesta arma Magistratibus ostentare. Regias partes tutabantur Senatus Regius & Petrus Arana cum aliquot militum centuriis, & civium selectissimis: Marchio verò Canietensis, Peruvix Prorex, adproperabat auxilia; adeo ut vix dubitaretur rem in apertum diurnumque bellum eruptum iri. In eo statu Quitensis urbis Didacus Torres Rectoratum iniit, cujus primum facinus fuit, Ducem adversarum partium, & quingentos sclopetarios, Regiis partibus reconciliare. Deinde, implorato Dei auxilio, severè Sociis indixit, ne quoquomodo tumultuantibus assentirentur; sed quantum in se esset publicè privatimque Regis Catholici decreta, etiam cum capitis periculo, firmarent. Cum verò, tracto in vincula ab tumultuantibus Senatùs Præsidente, & Senatorum affectis aliquot occisis; eorumque domibus sclopetorum explosione everberatis, in immensum crevisset seditio, atque ipsi Senatores in singula momenta mortem præstolantes Venerabile Sacramentum, ad compescendos furibundos homines; in cubiculi, quo se incluserat, fenestra (non imitabili exemplo, nam cæcus furor sacra profanaque miscet) exponi curassent: & insuper novus Rector, quòd falsò vulgaretur ab eo Proregis capitale diploma, quo jubebantur sexaginta seditiosorum capita demeti, palàm quæreretur ad necem; ausus tamen ipse est ad armatam octingentorum militum concionem verba facere, tanto successu, ut, dicendi vi, plerorumque pectoribus concussis, duos è præcipuis conjuratorum Ducibus cum Senatu reunierit; quorum hortatu ac exemplo quamplurimi cives seditioni se subtraxere. Sed major adhuc Regiarum partium accessio facta est, altero seditiosorum duce, spe amplissimarum nuptiarum; ab partibus per ipsum abducto. Cumque, restituto in libertatem Senatu, & auctà Regionum factione, jam paribus utrimque viribus rem prælio decernere Senatoribus lubitum esset: Didacus Torres Regiis persuasit, ut aliquo diverticulo moram necerent, quâ factum, ut abstractis industriâ, aut interceptis reliquis seditionis capitibus, paulatim plebs difflueret, & civitas univèrsa, temeritate damnata, vectigalia admitteret. Prorex Peruvix, adnitente Rectore, multitudini pepercit: sex solummodò ex omni seditiosorum numero in Hispaniam relegatis, qui omnes in arce Nominis Dei, carceris repentinâ ruinâ obruti, ante Deum quàm Regem scelerum vindicem habuere. Sic Didacus Torres autoritate, prudentiâ, industriâ, objectu capitis periculosam seditionem compescens, magnis negotiis parem se ostendit. Petrus Arana, Architalassus ac Proregis Legatus, binis litteris ad eundem Proregem, & Regios Magistratus missis, laudem pacati regni uni Didaco Torres, & Societati adstruxit: aiens, in uno Collegio Quitensî plus insuisse roboris ad continendum in officio ac Regis fide univèrsam regnum, quàm si numerofo militum præ-

CAPUT
V.

Facta ejusdem in variis Peruvix Provinciarum locis.

Quitensis urbs tumultuatur.

Didacus Torres multis Regiis partibus reconciliatur.

Crevisit seditio.

Didacus Torres quaeritur ad necem.

Alios Regiis unis.

Senatores opportuno consilio juvant. Sedatur tumultus.

Multitudini parcitur.

Seditionis capita castigantur.

Laudantur Socii ab fidelitate.

Rex ad Di-
dacum Tor-
res scribit.
1594.

Didacus
Torres Poto-
fino Collegio
præficiuntur.

Ambitiosi
puniti.

Institorem ad
Societatem
notabilis vo-
catio.

CAPUT
VI.
De Procura-
tione Di-
daci Torres.

Regi Catho-
lico gratias
est.

Socios subsi-
diarios im-
petras.

Missionis In-
dica candi-
dato fauet.

Ossa Martini
Gutierrez re-
cuperat.

Clementi
Octavo &
Claudio
Aquavivæ
carus est.

Divi Ignatii
cubiculum
primus or-
navit.

sidio firmaretur. Marchio Caniænsis Prorex, præter alia grati animi officia, necnon alii præstantes viri Regi Catholico scribentes, exquisitissimis encomiis eundem Didacum ornare. Quam rem Rex Catholicus tanti fecit, ut per accuratam epistolam ex Escoriali Sancti Laurentii, anno quingentesimo nonagesimo quarto scriptam (cujus exemplar apud me est) ei pro fidelitate gratias actis, dignum facinus meritis laudibus commendaret. Subinde Didacus Torrez ab Joanne Sebastiano Parricio Provinciali in secretarium assumptus, summis muneribus religiosè prælusit. Potosino Collegio cum vicaria Provincialis per Australiorem tractum potestate præpositus, Platenis Senatûs Præsidentem, graviter dissidentem, feliciter cum urbe composuit. Ad condendum ornandumque templum, centum & viginti aureorum millia liberalitate civium accepit. Censum sexcentorum ducatorum annuatim, à janitore Collegii ex voluntate Rectoris pauperibus distribuendorum, instituit. Tres in rebus externis Coadjutores, ob Sacerdotii pertinacem ambitum, è Societate dimisit; quorum unus post adeptum Sacerdotium elephantiaci morbo correptus, antequam ad Aram bellus neomystra faceret, miserè interit: alter ad Ordines sacros recipiendos in Tucumaniam properans, mulâ, quâ vehebatur, obritus, iterato documento fuit, quàm tutum sit suâ sorte contentum esse. Præterea institorem Potosinum in Societatem admisit, qui lectis in Thomæ de Kempis libello de instabilitate vitæ pauculis verbis, mercibus suis relictis, nec oclusâ quidem officinâ, attonitâ voce identidem lecta verba ingeminans, non prius ab ejus pedibus surrexit, quàm in Societatem reciperetur: is trigesimo post aditam religionem die piè moriens, asseruit animum suum incredibili gaudio perfusum, quòd mortis tempestas securo sub tecto se benè curatum exciperet. Triennio Potosii exacto, Stephano Paës Peruvizæ Visitatori comes additus, ei author fuit, ut in Provincialis comitatu Provinciam inspiceret: optimo consilio; nam exinde factum, ut collatis capitibus Ordinationes stabilirentur Collegiorum usui accommodatæ. Eâ occasione in ipsam Tucumaniam penetravit.

ANNO hujus sæculi secundo, Peruanae Provinciæ Procurator, in Europam classe Regiâ vectus, facto ad Gaditanum fretum cum Anglis prælio, Cruccem manu prætendens classarios, plentibus undique telis, fortiter animavit. Madriti notabili benevolentia ab Rege, & Duce Lermæ exceptus, cum juberetur ob operam utrique utiliter præstitam, mercedem quamcumque vellet petere, rogavit, ut Rex, autoritate interpositâ, Ignatii Patris nostri inter Beatos referendi, necnon controversiarum de Auxiliis negotium apud Clementem Octavum urgeret. Præterea obtinuit, ut quinquaginta Socii, sumptibus Regiis, secum in Americam Australem navigarent. Ab Senatu Regio interrogatus, num armatâ manu in Ethnicorum terras induci posset Evangelium: violentam hanc Religionis propagationem neutiquam cum Apostolorum moribus & institutis quadrare respondit. In itinere Romano, è Burgenfi urbe paululum progressus erat, cum ejusmola repentè immota constitit, nec adigi potuit, ut ultra eum veheret, donec in Burgensem urbem regressus, uni è nostris Indicæ Missionis candidato, & postea in Quitensi regno Apostolicarum virtutum viro, qui ex verecundia cum eo de Indica vocatione agere omiserat, promitteret acturum se cum Generali Societatis, ut secum in Indiam navigaret, quo facto mula cum Romam commodè vexit, revexitque in Hispaniam. In Aquitania Martini Gutierrez, inter nostros clarissimi, ossa diu multumque conquisita, & abs se postea Vallisoletum translata, summa felicitate recuperavit. In Italia, Generali Claudio Aquavivæ, & Clementi Octavo, ob singularem agendi dexteritatem, & cæteras animi dotes, mirificè probatus, quidquid voluit, confecit: quin & huic illum reconciliasse creditus est. Eundem Pontificem in professorum Societatis domo familiariter pransum, coram laudavit, prudentissimè insinuans, eam in admittendo apud nostros prandio benevolentiz ostentationem, non parum valituram ad hæreticorum, qui suboffensum Societati Pontificem Summum lætabantur, insolentiam retundendam. Cubiculum Sancti Patris nostri Ignatii pretiosis tapetibus nomine Peruanae Provinciæ primus ornavit.